

Dosarul nr. 2ra-846/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. G. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

29 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungureanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Maria Ciobanu împotriva lui Ilan Șor, intervenient accesoriu Privesc.eu cu privire la dezmințirea informației false și defăimătoare care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungureanu și a fost menținută hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La data de 03 septembrie 2018, Maria Ciobanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ilan Șor, intervenient accesoriu Privesc.eu cu privire la dezmințirea informației false și defăimătoare care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la data de 17 iulie 2018, în cadrul conferinței de presă cu genericul „Tot adevărul despre magazinele sociale și cei care vor să distrugă acest proiect”, a fost răspândită, prin sursele mass-media scrise și electronice, o informație falsă și defăimătoare de către Ilan Șor, precum că „[...] deputata Maria Ciobanu a primit cadou o mașină de teren (Jeep) de la Vlad Filat. Încă o să aduc aminte din ai cui bani” (<https://www.privesc.eu/arhiva/83192/>).

A indicat că în contextul declarațiilor făcute de către Ilan Șor în cadrul conferinței de presă din 17 iulie 2018, informațiile false și defăimătoare la adresa ei au fost preluate, publicate și răspândite prin intermediul mai multor mijloace mass-media și anume: prin intermediul comunicatului de presă al Partidului Politic „ȘOR”- „deputata Maria

Ciobanu care a primit o mașină scumpă de la Vlad Filat”; prin intermediul paginii oficiale electronice „Facebook” a Partidului Politic „Șor”; publicate și difuzate pe platformele media-online: unimedia.info, telegraph.md, www.zdg.md, www.timpul.md, agora.md, ziarulnational.md.

Reclamanta a susținut că la 27 iulie 2018, în adresa lui Ilan Șor a fost expediată o cerere prealabilă, cu aviz de recepție, prin care s-a solicitat: dezmințirea informației false și defăimătoare, precum că „[...] deputata Maria Ciobanu a primit cadou o mașină de teren (Jeep) de la Vlad Filat. Încă o să aducă aminte din ai cui bani”, informație falsă și defăimătoare care a fost făcută publică de către Ilan Șor la data de 17 iulie 2018, exprimarea scuzelor publice, în termenele prevăzute de legislație, în același mod în care au fost aduse acuzațiile nefondate și abuzive, compensarea în termenii prevăzuți de legislație a prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 de lei.

A menționat că potrivit avizelor de recepție, cererea prealabilă a fost recepționată la data de 30 iulie 2018. Cu toate acestea, până la moment Ilan Șor nu a dezmințit informația falsă și defăimătoare, nu a exprimat scuze publice, precum și nu a efectuat plata compensațiilor solicitate în temeiul cererii prealabile.

Maria Ciobanu a afirmat că informația falsă și defăimătoare, răspândită conștient și cu rea-credință publicului larg de către Ilan Șor, în calitate de autor al acestei informații, fără existența unei baze factuale, i-au afectat și îi afectează în continuare onoarea și demnitatea personală, inclusiv reputația profesională, fiind deputat în Parlamentul Republicii Moldova și prejudiciindu-i iremediabil bunul său nume.

A notat că declarațiile false și defăimătoare categoric nu corespund realității, nu sunt demne de încredere și cert, sunt atacuri verbale ofensatoare și abuzive, inclusiv în contextul exercitării mandatului de deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Or, demnitarul Maria Ciobanu, sub răspundere juridică, în condițiile legii, are obligația de a completa veridic și complet declarația cu privire la avere și interese personale. În același sens, aceste declarații creează premise reale de a induce în eroare cetățenii Republicii Moldova și a angaja dubii referitor la integritatea și reputația profesională, formată pe baza mai multor ani de activitate prodigioasă.

A mai indicat că în ipoteza unui drept la libertatea de exprimare, fiind unul relativ și limitat, inclusiv prin prisma protejării onoarei, demnității și reputației sau a drepturilor altor persoane, Ilan Șor este chemat să demonstreze nu doar veridicitatea informației răspândite, ci și concludența, exactitatea absolută a acestei informații, în contextul obligațiilor și responsabilităților exercitării dreptului la libertatea de exprimare. În cazul unei invocări factuale referitoare la o persoană determinată, prin indicarea numelui și a funcției acesteia, autorul trebuie să demonstreze existența unei baze probatorii suficiente în cadrul procedurii declanșate împotriva sa.

Mai mult ca atât, reclamanta a susținut că acuzațiile grave pe care Ilan Șor le-a făcut, fără a prezenta probe în acest sens, plasează comportamentul autorului informației false și defăimătoare în afara oricăror responsabilități sau limite ale cadrului normativ. Indubitabil, depășirea acestor limite creează conturul juridic, astfel încât autorul acestor informații să fie pasibil de răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Maria Ciobanu consideră că, compensarea prejudiciului moral cauzat în valoare

de 100 000 de lei, ar constitui o satisfacție echitabilă și proporțională suferințelor inimaginabile și daunelor enorme aduse onoarei, demnității și reputației profesionale. Or, impactul acestor informații false și defăimătoare accentuează caracterul informației, gradul și consecințele de răspândire a informației respective, precum și gradul de vinovăție a pârâtului.

A susținut că suma încasată cu titlu de prejudiciu moral va fi donată persoanelor nevoiașe.

Referitor la compensarea costurilor și cheltuielilor de judecată, reclamanta a indicat că a beneficiat de servicii de asistență juridică acordată de avocații Ivan Ungurean și Dumitru Cucu, precum și a achitat taxa de stat.

Maria Ciobanu a solicitat recunoașterea informației „[...] deputata Maria Ciobanu a primit cadou o mașină de teren (Jeep) de la Vlad Filat. Încă o să aduc aminte din ai cui bani”, răspândită de către Ilan Șor prin intermediul portalului electronic www.privesc.eu, ca fiind neveridică, denaturată și falsă; obligarea pârâtului de a dezminți informația falsă și defăimătoare „[...] deputata Maria Ciobanu a primit cadou o mașină de teren (Jeep) de la Vlad Filat. Încă o să aduc aminte din ai cui bani”; obligarea pârâtului de a prezenta scuze publice, în termenele prevăzute de legislație, în același mod în care au fost aduse acuzațiile nefondate și abuzive; obligarea pârâtului de a publica, prin intermediul surselor mass-media scrise și electronice - www.privesc.eu, www.unimedia.info, www.telegraph.md, www.zdg.md, www.timpul.md, agora.md, www.ziarulnational.md, precum și a paginii oficiale electronice ”Facebook” a Partidului Politic ”ȘOR”, a următorului text „este falsă și denaturată informația răspândită de Ilan Șor precum că deputata Maria Ciobanu a primit cadou o mașină de teren (Jeep) de la Vlad Filat. Încă o să-i aduc aminte din ai cui bani”, publicarea urmând a fi făcută la aceeași rubrică, pagină, în același program, la aceeași oră de emisie a surselor mass-media scrise și electronice; repararea prejudiciului moral în sumă de 100 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de către Maria Ciobanu a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 08 aprilie 2019, Maria Ciobanu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungureanu și a fost menținută hotărârea din 26 martie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că sintagmele utilizate de către Ilan Șor sunt judecări de valoare și în practica CtEDO au fost făcute distincții dintre fapte și judecări de valoare, în comparație cu existența faptelor care poate fi demonstrată, veridicitatea judecăților de valoare nu poate fi demonstrată, iar în cazul existenței unor dubii rezonabile cu privire la caracterul defăimător al informației, situația se va interpreta împotriva restricționării libertății de exprimare.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia instanței de fond cu privire la netemeinicia pretențiilor ce țin de repararea prejudiciului moral, or, potrivit art. 29 alin. (2), (3) și (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, se acordă compensație pentru prejudiciul moral cauzat persoanelor publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credință. Dat fiind faptul că nici în prima instanță și nici în instanța de apel, nu au fost constatate circumstanțe care ar demonstra temeinicia revendicării de reparare a prejudiciului moral, pretenție care de altfel este subsecventă cerinței principale, respinsă ca neîntemeiată, privind recunoașterea ca fiind defăimătoare afirmațiile lui Șor Ilan, instanța de apel a conchis că și capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral urmează a fi respins ca neîntemeiat.

Cu referire la argumentele cererii de apel, instanța de apel nu a reținut mențiunile potrivit cărora informația răspândită de Șor Ilan prin sursele mass-media scrise și electronice, este una falsă și care lezează onoarea și demnitatea profesională a Mariei Ciobanu, or, libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele esențiale ale societății democratice care asigură dezvoltarea ei și autorealizarea fiecărei persoane.

În opinia instanței de apel, prin acțiunile lui Ilan Șor nu a fost încălcată ordinea publică, nu au fost comise infracțiuni, nu au fost încălcate drepturile altei persoane, nu au fost divulgate informații confidențiale, nu a fost atentat la securitatea națională, nu a fost îndemnat la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, nu a fost incitat la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și la alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.

La data de 05 martie 2020 Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungurean, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 05 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 26 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral, cu încasarea totodată din contul pârâtului a taxei de stat în mărime de 7650 de lei, cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 27 115 lei și taxa pentru furnizarea informației de la ASP – 90 de lei.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanțele ierarhic inferioare au calificat eronat raportul juridic stabilit între părțile în litigiu și au aplicat greșit legea materială acestuia litigiu.

A indicat că instanța de apel a stabilit în mod incorect că informația răspândită de către intimat nu este falsă și defăimătoare, dar constituie o judecată de valoare. Or, ceea ce a declarat Ilan Șor în spațiul virtual și ceea ce a răspândit în mass-media este, cu bună știință, o informație neadevărată și falsă, fără substrat factologic, neputând a fi calificată ca judecată de valoare.

Recurenta a susținut că prin această afirmație făcută de către Ilan Șor, publicul a perceput un mesaj fals precum că ar fi fost implicată în acte de obținere a averilor din surse de finanțare ne transparente și obscure, inclusiv legat de Vlad Filat. Deci, calificarea de către instanța de fond și cea de apel precum că Ilan Șor a admis o judecată de valoare, constituie o interpretare eronată a legii la acest litigiu.

Consideră că argumentul instanței de apel, precum că nu a atestat lipsa posesiei sau alte forme de deținere a mijloacelor de transport, este cel puțin ambiguu și transcris din referința intimatului. În rest, instanța de apel a motivat decizia preponderent pe transcrierea teoretică a subiectului la disciplina „libertatea de exprimare”, prin înserarea de noțiuni, concepte din această tematică, fără a fi raportate cu exactitate la speță și relevanța cu acest caz.

Maria Ciobanu a precizat că argumentul instanței de apel precum că este o persoană publică și limitele criticii sunt mai largi decât pentru particulari, este incorect, mai cu seamă este inadmisibil un asemenea tratament referitor la caz și aplicată legea în această modalitate.

A remarcat că instanța de apel nici nu a reținut faptul că nu a deținut, în general, mijloc de transport, ceea ce este adevărat prin certificatul de la registrul transporturilor. Astfel, în cazul în care este administrată la dosar o asemenea probă și intimatul nu a combătut în nici într-un fel acest înscris, urmându-se regulile probațiunii se desprinde concluzia că ceea ce a declarat Ilan Șor este neadevărat, adică fals.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 05 decembrie 2019.

Decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Mariei Ciobanu și a avocaților Ivan Ungureanu și Dumitru Cucu, care îi reprezintă interesele, la data de 09 ianuarie 2020 (f.d. 40, volumul II), însă lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la data de 05 martie 2020, este în termen.

Copia recursului declarat de Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungureanu, a fost expediată în adresa intimatului Ilan Șor și a administratorilor site-ului Privesc.eu Radu Chivriga și Vitalie Eșanu, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 63, 65, 68-69, volumul II).

La 21 iulie 2020 Ilan Șor, reprezentat de avocatul Vadim Banaru, a depus referință, solicitând declararea recursului ca inadmisibil.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungurean nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la

fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungurean, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungurean, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Maria Ciobanu, reprezentată de avocatul Ivan Ungurean, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic